

дачем годин для цих цілей, відведених для індивідуально-консультативної роботи, відсутність вільного аудиторного фонду заважає це зробити.

Отже, пропоную для студентів-заочників відмовитися від поточного контролю і повернутися до підсумкового контролю знань як основної форми за білетами, що включають 10 питань (при 100-бальному оцінюванні). Самостійні завдання необхідно давати студентам з метою ознайомлення їх зі змістом теоретичних та практичних завдань екзаменаційних білетів без подальшого їх врахування в поточному оцінюванні. Що ж стосується виконання курсових робіт, передбачених навчальними планами, необхідно посилити вимоги щодо їх змісту та основний акцент при оцінюванні робити не на теоретичній частині (в Інтернеті створена велика база готових курсових робіт), а на практичній з конкретним впровадженням в роботу базових підприємств.

*С. Ю. Пахомов, доц.,
кафедра міжнародного менеджменту*

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЗНАЧЕННЯ ВИКЛАДАЧА В ЕПОХУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

«І раніше, і зараз дуже рідко трапляється, щоб людина робила видатні вчинки без того, щоб спочатку не пройти через смугу оман» — писав Майстер Еккергард, видатний домініканський чернець-просвітитель, що жив у XIII столітті. В наші дні жертвою оман, на нашу думку, стало ціле покоління працівників освітньої галуззі. Алан Гувер, який був тоді керівником ЦРУ, казав, що система вищої освіти є головною зброєю росіян (що звісно в повній мірі стосується і українців).

Разом з тим, як говорить російська приказка, «что имеем не храним, потерявши плачем».

За період незалежності, треба визнати, система вищої освіти в нашій країні суттєво деградувала. Одна з причин цього полягає у наслідуванні західних методів освіти, Болонської та інших систем, від яких на тому ж Заході вже давно відмовились або почали позбуватися сьогодні. Модулі, тести, виставлення попередніх доекзаменаційних оцінок примушують студента сприймати навчальний процес не як необхідність до запам'ятовування, формування

логічного мислення, аналітики, а до вміння швидко знайти необхідну інформацію або вгадати відповідь, що в наш інформаційний час зробити набагато легше. Тим самим ми, викладачі, провокуємо студента до вибору найбільш легкого шляху в процесі його навчання. Англійська вища школа, в наш час, спеціально збільшує квоту вступу студентів-іноземців у свої вузи, аргументуючи це тим, що англійський студент вже в середній школі настільки скалічений модульно-тестовим навчанням, що є мало-придатним для сприйняття подальших знань.

Ще раз підкреслимо, що вищезгадана проблематика особливо загостряється в новий для нас і мало вивчений своїми наслідками вік інформатизації. На тому ж Заході, який за його успіхи ми так любимо і наслідуємо, систему вищої освіти можна поділити на три кластери.

Перший, що можна по-старинці назвати методом Кейптуанського університету. Це метод залучення видатних професіоналів-практиків і вчених вищого ґатунку в якості контрактно-сезонних викладачів. Він одержав розповсюдження для дітей еліти і вундеркіндів-стипендіатів у всіх країнах Заходу. Сама методика цього навчання по-суті мало відрізняється від класичної соціалістичної системи освіти, яка в свою чергу є спадкоємицею російської освітньої школи, що має історію становлення і розвитку не менше трьох століть. Така система освіти означає, що іноземна мова вивчається до рівня високої досконалості, історія не фальсифікується, філософія та економіка бере за основу вивчення класиків і не політизується, а екзамени здаються в усній формі. Це найбільш ефективний, але й найбільш трудомісткий і, мабуть, витратний шлях надання вищої освіти. В сучасному світі за цією метою навряд чи можна охопити значний відсоток бажаючих одержати вищу освіту, але до розповсюдження цього методу потрібно прагнути по-можливості.

Другий метод оснований на Болонській та подібних системах навчання. В подібній методиці навчання проглядається спроба позбавитись від тих сегментів формування знань, що потребують найбільшої кваліфікації викладача. Модулі, тести, школярські проміжні оцінки — все це полегшує трудову діяльність викладача і позбавляє його від багатьох проблем, а «халтурний» письмовий екзамен у кінці курсу перетворює його в пасивного статиста. У результаті маємо деградацію не тільки студентів, але й викладачів.

І нарешті третій кластер — вища спеціальна освіта. Мова йде про підготовку спеціалістів на Заході. Це характеризується, як правило, відносно коротким терміном навчання, де не вивчається нічо-

го зайвого, крім спеціальності за фахом. Метод, на наш погляд, не-поганий, але годиться для людей, які вже мають вищу освіту, або працюють за даним фахом і підвищують таким чином кваліфікацію. В похвалу нашому університету слід сказати, що наш Центр магістерської підготовки, крім вузько спеціальних знань дає слухачу повний набір профільних предметів, що розширює і гармонізує його знання як спеціаліста широкого профілю, а це в свою чергу безумовно надає процесу навчання певний синергетичний ефект.

У наш час, коли інформація, майже будь-яка, є доступною для кожної людини через Інтернет, уміння правильно нею користуватися і не втратити при цьому своїх особистих якостей і потенціалу безумовно підвищує роль наставника-викладача. При цьому в навчальному процесі, на наш погляд, є гостра потреба в застосуванні наступних заходів:

1. Модулі, тести та інші варіанти на «вгадати відповідь» треба звести до мінімуму. Краще позбутися взагалі.

2. Екзамени повинні бути усними. Це поставить сьогоdnішнього викладача в складну ситуацію, подібну до працівника ДАІ при вимкненому світлофорі. Йому доведеться терміново підвищувати власну кваліфікацію. Але іншого методу реально оцінити підготовку студента немає.

3. Посилити роботу з підготовки підручників та інших змістовних навчальних посібників. У них після кожного розділу в альтернативу тестам дати запитання для повторення, що загострюють найбільш важливі моменти по темі.

*О. Ю. Паценко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра міжнародної економіки*

РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ У ГУМАНІСТИЧНІЙ ОСВІТНІЙ ТРАДИЦІЇ

В процесі занять практичною педагогічною діяльністю ми, звичайно ж, не можемо не звернути уваги на досить часті невдачі, зриви, що виникають у процесі передачі знань від викладача до студента. Взаємні претензії, що достатньо часто виникають у сторін освітнього процесу, зводяться до того, що, наприклад, викладач не має практичного досвіду, студенти не мають бажання учитися, не виявляють цікавості до навчання, якість людського